

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Børne- og Undervisningsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 22. december 2015
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Ida Wiegand Justesen
Sagsnr.: 2015-0032/03-0005
Dok.: 1808844

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 60 (Alm. del), som Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg har stillet til justitsministeren den 26. november 2015. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Jacob Mark (SF).

Søren Pind

/

Mette Kjølby Miller-Harris

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 60 (Alm. del) fra Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg:

”I svar på BUU alm. del - spørgsmål 53 (folketingsåret 2014-15, 2. samling) fremgår det, at Erstatningsnævnet i sagsbehandlingen af plejepersonales - herunder lærere og pædagogers - tilskadekomst i arbejdstiden inddrager, om der ved manglende politianmeldelse er pædagogiske hensyn, der taler for dispensation for anmeldelseskravet. Ud fra hvilke parametre vurderer Erstatningsnævnet, i hvilke tilfælde de pædagogiske hensyn retfærdiggør en dispensation for anmeldelseskravet?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Erstatningsnævnet, der har oplyst følgende:

”1. Efter offererstatningslovens § 1 yder Erstatningsnævnet på vegne af staten erstatning og godtgørelse for personskade, der forvoldes ved overtrædelse af straffeloven eller lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

Efter § 10, stk. 1, er det en betingelse for at få erstatning fra staten, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer. Nævnet kan dog se bort fra en senere politianmeldelse, hvis forholdene taler for det. Det følger af § 10, stk. 2.

I forbindelse med behandlingen af et lovforslag om ændring af offererstatningsloven i 1985 drøftede Folketingets Retsudvalg blandt andet anmeldelseskravet i lovens § 10 (på det tidspunkt skulle anmeldelse ske ”uden unødigt ophold”, dvs. inden 24 timer). Folketingets Retsudvalg afgav i den forbindelse i en betænkning følgende henstilling (afgivet den 09-05-1985, Folketingstidende 1984-85, Tillæg B, sp. 1355): ”[Retsudvalget] finder, at erstatningsnævnet i forbindelse med nævnets samlede vurdering af, om kravet om politianmeldelse i § 10 bør fraviges i de konkrete sager, som måtte blive forelagt for nævnet til afgørelse, bør være opmærksom på, at pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn kan tale imod en politianmeldelse.”

Det er nævnets opfattelse, at Retsudvalget ikke herved har til sigtet en automatisk dispensation fra anmeldelseskravet til plejepersonale mv., der i arbejdstiden bliver udsat for en overtrædelse af straffeloven og i den forbindelse pådrager sig personskade. Således fremgår det af henstillingen, at nævnet i forbindelse med nævnets *samlede* vurdering af, om kravet om politianmeldelse bør fraviges i de konkrete sager, bør være opmærksom på, at pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn *kan* tale imod en politianmeldelse.

Nævnet inddrager således – som også anført i Børne- og Undervisningsudvalgets spørgsmål – i sagsbehandlingen af sager om plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden, om der i forbindelse med en eventuel manglende (rettidig) politianmeldelse i den konkrete sag rent faktisk – som forudsat af Folketingets Retsudvalg – konkret har gjort sig pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn gældende, der taler imod (rettidig) politianmeldelse.

2. Nævnet er opmærksom på, at den omstændighed, at nævnet først på et væsentligt senere tidspunkt tager stilling til, om der er grundlag for at dispensere, kan give anledning til usikkerhed i forhold til, hvornår det er nødvendigt at politianmelde et forhold inden 72 timer.

Nævnet vil derfor gerne understrege, at nævnet lægger arbejdsgiverens vurdering af, hvorvidt der konkret har gjort sig individuelle pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn gældende, til grund, hvis der er tale om en entydig udtalelse.

Med ”entydig udtalelse” sigter nævnet til, at nævnet har set udtalelser fra arbejdsgivere, hvor der som begrundelse for, hvorfor et forhold ikke er politianmeldt, er anført f.eks., at det skyldes behandlingsmæssige og pædagogiske hensyn, idet skadevolder er under den kriminelle lavalder.

En sådan udtalelse henviser godt nok til, at pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn er årsagen til den manglende anmeldelse, men begrundelsen er efter sin formulering reelt alene en generel aldersbetragtning om, at skadevolder er under 15 år og ikke kan straffes. I sådan et tilfælde kan Erstatningsnævnet ikke dispensere fra anmeldelsesfristen, da begrundelsen ikke henviser til konkrete, individuelle behandlingsmæssige og/eller pædagogiske hensyn.

3. Nævnet finder grund til at bemærke, at der efter nævnets opfattelse i mange tilfælde, hvor plejepersonale mv. i arbejdstiden bliver udsat for en overtrædelse af straffeloven og i den forbindelse pådrager sig personskade, må antages at kunne gøre sig pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn gældende.

Når nævnet modtager en ansøgning om erstatning i en sådan sag, vil nævnet – hvis forholdet ikke er (rettidigt) politianmeldt – anmode arbejdsgiveren om en udtalelse om blandt andet baggrunden for den sene eller manglende politianmeldelse. Hvis arbejdsgiveren i den forbindelse oplyser, at den sene eller manglende anmeldelse var begrundet i f.eks. generelle betragtninger om alder eller forsæt (og dermed ikke konkrete, individuelle pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn), fin-

der nævnet imidlertid ikke at kunne lade egne formodninger om, at der muligvis også kunne have gjort sig pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn gældende, være afgørende. Nævnet henviser i den forbindelse også til, at staten ved udbetaling af erstatning indtræder i den skadelidtes krav mod skadevolderen, som – hvis udbetalingen er sket uhjemlet – berettiget vil kunne bestride kravet.

Nævnet kan til illustration af forskellen på en generel og en konkret begrundelse fra arbejdsgiver nævne et eksempel, hvor en mindreårig autistisk dreng med svær mental retardering har været udadreagerende og slået og sparket en pædagog.

- Hvis hændelsen ikke er blevet politianmeldt, og arbejdsgiveren som baggrund herfor alene har henvist til skadevolders alder eller bevidsthedsniveau, er der *ikke* oplyst om konkrete og individuelle pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn, der kan give grundlag for at dispensere fra anmeldelseskravet i offererstatningslovens § 10.
- Hvis hændelsen ikke er blevet politianmeldt, og arbejdsgiveren oplyser, at baggrunden herfor er, at der foreligger *konkrete* pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn i netop dette tilfælde, eventuelt nærmere uddybet med, at drengen f.eks. ville være blevet utryg ved mødet med fremmede mennesker, at han ikke har kunnet tale med politiet, at det har været vigtigt at beskytte ham fra unødvendige stimuli mv., vil nævnet lægge dette til grund og dispensere.

Det er således ikke korrekt, når det tilbagevendende i den senere tids debat om offererstatningsloven og anmeldelseskravet heri har været anført, at plejepersonales mv. eneste mulighed for at opnå erstatning er at foretage politianmeldelse, og nævnet kan i forlængelse heraf da også oplyse, at nævnet for eksempel for nylig har dispenseret fra anmeldelseskravet i en sag, der ligner føromtalte eksempel.

Et andet eksempel kunne f.eks. være en 10-årig dreng, der kommer fra vanskelige sociale forhold, og som har svært ved skolearbejdet. I frustration har han i klasselokalet med knyt-næve slået den lærer, der insisterende har bedt ham fokusere på et fagligt spørgsmål, som han ikke selv synes, han magter.

- Hvis hændelsen ikke er blevet politianmeldt, og arbejdsgiveren som baggrund herfor alene har henvist til skadevolders alder eller forsæt, er der *ikke* oplyst om konkrete og individuelle pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn, der kan give grundlag for at dis-

pensere fra anmeldelseskravet i offererstatningslovens § 10.

- Hvis hændelsen ikke er blevet politianmeldt, og arbejdsgiveren oplyser, at baggrunden herfor er, at der foreligger *konkrete* pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn i netop dette tilfælde, eventuelt nærmere uddybet med, at drengen f.eks. ville opfatte en politianmeldelse som et grundlæggende svigt fra de få voksne i hans liv, der skaber tryghed, at det har været vigtigt i forhold til netop ham, at de voksne så vidt overhovedet muligt har kunnet rumme hans grænsesøgende adfærd, da han ellers ville føle sig bekræftet i, at alle er imod ham, at man kunne risikere at ødelægge en rigtig god udvikling, han i øvrigt viste mv., vil nævnet lægge dette til grund og dispensere.

Et tredje eksempel kunne f.eks. være en 12-årig pige, der er velfungerende og fagligt dygtig, og som i øvrigt aldrig kommer i problemer. Efter et skænderi med sin bedste veninde var hun løbet grædende væk, og en voksen var fulgt efter hende for at tale hende til ro. I afmagt og fordi pigen endnu ikke har været klar til at blive trøstet, har hun slået ud efter læreren, der blev ramt på brillerne og har fået en øjensknude. Pigen er bagefter ulykkelig over at have forårsaget en skade på læreren.

- Hvis hændelsen ikke er blevet politianmeldt, og arbejdsgiveren som baggrund herfor alene har henvist til skadevolders alder og til, at hun ikke havde til hensigt at skade læreren, er der *ikke* oplyst om konkrete og individuelle pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn, der kan give grundlag for at dispensere fra anmeldelseskravet i offererstatningslovens § 10.
- Hvis hændelsen ikke er blevet politianmeldt, og arbejdsgiveren oplyser, at baggrunden herfor er, at der foreligger *konkrete* pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn i netop dette tilfælde, eventuelt nærmere uddybet med, at en anmeldelse til politiet ville være en uforholdsmæssig og muligvis decideret skadelig reaktion over for et barn, der allerede angrer sin skadevoldende handling, og som ved blot at skulle på skolelederens kontor og få sine forældre underrettet har fået en passende sanktion, vil nævnet lægge dette til grund og dispensere. En sådan sag ville efterfølgende give nævnet anledning til en nærmere vurdering af, om der overhovedet kan siges at have været tale om en straffelovsovertrædelse, jf. betingelsen herom i offererstatningslovens § 1.

Det tredje eksempel understreger således også, at den omstændighed, at nævnet finder grundlag for at dispensere fra anmeldelseskravet i offererstatningslovens § 10, ikke i sig selv betyder, at den pågældende ansøger er berettiget til erstatning og godtgørelse efter offererstatningsloven. Loven indeholder således også yderligere betingelser, der skal være opfyldt.”

Justitsministeriet kan henholde sig til Erstatningsnævnets udtalelse.